

Alapvető Jogok Biztosa

1387 Budapest, Pf. 40.

panasz@ajbh.hu

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa!

Alulírott dr. Kalota Ágnes mint az Utcajogász Egyesület (székhely: 8200 Veszprém, Veszprémvölgyi utca 14., e-mail: utcajogasz@gmail.com) társelnöke

kérem,

hogy az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.) 18. § (4) bekezdésben foglalt hatásköre alapján szíveskedjen hivatalból vizsgálatot, valamint az Ajbt. 2. § (2) bekezdése alapján jogszabály-módosítást kezdeményezni a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs.) szerinti helyszíni eljárásra vonatkozó szabályai vonatkozásában.

-

Az Utcajogász Egyesület célja a hajléktalan és lakásszegénységben élő emberek valós jogegyenlőségének, valamint annak elősegítése, hogy a szegénységben érintett emberek tudatában legyenek jogaiknak és érvényesíteni tudják azokat. E tevékenység keretében az Utcajogász Egyesület önkéntes jogászok segítségével közterületen elérhető, ingyenesen igénybe vehető, küszöb nélküli jogsegély-szolgálatot működtet. Jogsegélyszolgálatunk révén gyakran szembesülünk azzal, hogy a csekélyebb súlyú szabálysértésekért jellemzően a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévőket bírságotlák meg, és a bírság mértéke nem ritkán eltúlzó.

Jelen beadvány a „Decriminalizing Petty Offences Taskforce” (Közös fellépéssel a sérülékeny csoportokat kirekesztő kriminalizáló jogszabályok) elnevezésű, az Open Society Institute Budapest Foundation által finanszírozott projekt keretében készült. A program keretében a Magyar Helsinki Bizottság, a Társaság a Szabadságjogokért és az Utcajogász Egyesület célja a szabálysértésekre vonatkozó jogszabályi környezet, valamint a jogalkalmazói gyakorlat vizsgálata, valamint ezek jó irányba befolyásolása egy igazságos és tisztességes szabálysértési rendszer megvalósítása érdekében. Civil jogvédő közös kampányunk egyik alapcélja, hogy felhívjuk a figyelmet a szabálysértési rendszerben a tapasztalataink szerint jelen lévő diszkriminatív helyszíni bírságolási gyakorlatra.

Helyszíni bírság kiszabására a Szabs. XIV. fejezete, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény VI/A. Fejezete alapján van lehetőség. Tevékenységünk során elsősorban a szabálysértési helyszíni bírságolási gyakorlattal kerülünk kapcsolatba, jelen beadványban a Szabs. szabályozási hiányosságaira, valamint a jogalkalmazás anomáliáira kívánjuk felhívni figyelmet.

Az új szabálysértési törvény hatályba lépésével jelentősen megnőtt a helyszíni bírság alkalmazásának lehetősége. A Szabs. XIV. fejezete szabályozza a helyszíni eljárást, melynek keretében ha az eljárás alá vont személy a helyszíni bírság kiszabását - a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről szóló tájékoztatás után - aláírásával igazoltan tudomásul veszi, a helyszíni bírság ellen nincs helye jogorvoslatnak.¹ Látható tehát, hogy a korábban hatályos törvénnyel szemben a helyszíni bírság kiszabásának már nem feltétele a tettenérés.² Feltételezhető, hogy a gyakorlatban már attól is megnövekedett a jogintézmény alkalmazása, hogy a tettenérés mint feltétel nem került kodifikálásra.

A kiszabható helyszíni bírság maximuma ötvezener, ismételt elkövetés esetén hetvenezer forint. A Központi Statisztikai Hivatal által közzétett adatok szerint az átlagos - családi kedvezmény nélkül számított - nettó kereset Magyarországon 2017 februárjában 182 400 forint, közfoglalkoztatottak esetén 53 400 forint volt.³ Látható tehát, hogy a lehetségesen kiszabható legmagasabb helyszíni bírságösszeg körülbelül megegyezik annak a sérülékeny társadalmi csoportnak a havi nettó átlagos jövedelmével, amelyik például közterületi munkavégzése révén gyakran kerülhet a hatóságokkal kapcsolatba. Ebből következően, ha - akár jogszerűen, akár jogszerűtlenül - helyszíni bírság kiszabására kerül sor, az olyan sérülékeny csoportba tartozók létfenntartása, mint a szegénységben, hajléktalanságban élő emberek, alapjaiban rendülhet meg.

I. Jogkövetkezményekre való tájékoztatás hiányosságai

Jogsegély-szolgálatunk működésének hét éves tapasztalata szerint a helyszíni bírság kiszabásának mindennapos gyakorlata során az intézkedő szervek a jogszabályban előírt garanciális elemeket nem alkalmazzák, ami felveti az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz, valamint XXVIII. cikkének (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való alapvető jogok sérelmét a következők szerint.

Az intézkedések gyakran nem felelnek meg a Szabs. 99. § (3) bekezdésének, valamint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási

---

¹ Szabs. 99. § (3) bek.

² Vö. 1999. évi LXIX. törvény 134. § (1) bek.

³ <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/ker/ker1704.html>

rendszerrel szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet (továbbiakban: BM Rendelet) 18. §-nak.

A jogszabályok szerint az intézkedés során kifejezett tájékoztatásnak kell történnie a jogkövetkezményekről, az intézkedő hatóságok azonban sokszor nem, vagy nem megfelelően tájékoztatják az eljárás alá vont személyeket arról, hogy a nyomtatvány aláírásával elismerik a szabálysértés elkövetését, és lemondanak a jogorvoslat lehetőségéről.

A szabálysértési bírság-nyomtatvány hátoldalán szerepel a szükséges jogszabályi kioktatás, azonban az rendkívül apró betűvel van írva, egy nem tökéletesen látó ember számára gyakorlatilag olvashatatlan. A szegénységben élő vagy hajléktalan emberek sok esetben nem rendelkeznek szemüveggel, ugyanakkor az is könnyen belátható, hogy ha lenne is szemüvegük, vagy tökéletesen látnának, akkor is életszerűtlen, hogy amikor a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv képviselői a közhatalom tekintélyével intézkednek (az eljárás alá vont pedig egyedül van, társadalmi helyzetéből eredően eleve kiszolgáltatott, és a hatóság szerint éppen valamilyen szabálysértést követett el), akkor elkérik a formanyomtatványt és gondosan elolvassák, értelmezik a jogi szöveget az elejétől a végéig.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa az AJB-4326/2011. számú ügyben készült jelentésében a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével és a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben arra hívta fel a figyelmet, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberekkel szembeni hatósági intézkedések fokozottabb körültekintést igényelnek. A jelentés szerint (amely hatósági eljárás lefolytatása nélküli kunyhóbontás ügyében készült): *“Jelen esetben pedig – ahogyan ezt már korábban is kiemeltem – eleve olyan személyekről van szó, akik helyzetüknél fogva nem, vagy csak korlátozott formában képesek panaszkodásra, érdemi jogérvényesítési lehetőségeik jóformán nincsenek, ennél fogva az állami vagy önkormányzati autoritással szemben kiszolgáltatottak. Esetükben még az egyébként teljesen jogszerűen zajló, törvényesen lefolytatott hatósági eljárások (pl. birtokvédelem, közegészségügyi hatósági eljárás) során is fokozott figyelemmel – esetlegesen a szociális munkásokat is bevonva – kell eljárni éppen annak érdekében, hogy az őket a törvény alapján megillető, eljárási jogokat ténylegesen gyakorolni tudják. Ezek az egyébként is kilátástalan helyzetben lévő emberek teljes mértékben kiszolgáltatottak egy jogi magyarázat nélküli, igazolást és eljárási garanciát nélkülöző, valamint azonnali hatállyal végrehajtott önkormányzati intézkedésekkel szemben.”*

Álláspontunk szerint ezen megállapításoknak irányadónak kellene lennie valamennyi hatósági intézkedés esetén, így a helyszíni bírság kiszabásakor is.

A helyszíni bírság kiszabására több, különböző képzettséggel, szervezeti kultúrával bíró személyi állományú szerv jogosult, akiknek a feladata a jogkövetkezményekre való tájékoztatás olyan módon történő megadása, ami a megbírságolt számára is érthető. Tapasztalataink szerint a gyakorlatban sem a szóbeli tájékoztatás, sem a nyomtatvány hátoldalának megismerése nem biztosított maradéktalanul.

II. Az előállítás mint a helyszíni eljárás alternatívája

Tapasztalataink szerint szintén gyakori jogalkalmazói hivatkozás, hogy a helyszínen kiszabásra kerülő bírság el nem fogadása esetén az eljárás alá vont azonnal előállításra kerül a szabálysértési hatósághoz. Ennek alapja, hogy a rendőri gyakorlat a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) f) pontjának II. fordulatában foglalt az eljárás azonnal lefolytathatóságát bármilyen szabálysértési eljárásra kiterjeszhetőként értelmezi. Ezt az értelmezést támogatja, hogy a Szabs. 101. § (1) bekezdése is “azonnali eljárásról” rendelkezik, amikor a szabálysértést el nem ismerővel szemben helyszíni idézésre ad lehetőséget, akár napokkal későbbi időpontra szólóan. A Független Rendészeti Panasztestület gyakorlata szerint azonban az Rtv. ezen fordulata kizárólag a Szabs. szerinti “gyorsított” eljárásra, a bíróság elé állításra alkalmazható.⁴ Ezen túl pedig előállítás során természetesen alkalmazandóak az Rtv. alapelvi szabályai is, tehát arányosság követelménye is.

Az előállítástól való félelem arra sarkallja ügyfeleinket, hogy ismerjék el a szabálysértést és fogadják el a helyszíni bírságösszeget, önként lemondva ezzel jogorvoslati jogukról. Mivel a szegénységben élő emberek gyakran nem rendelkeznek telefonnal, ezért esetükben az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerinti “kiértésítés” kizárt, tehát számukra az előállítás és annak időtartama alatti “nyom nélküli eltűnésük” nagyobb hátránnyal jelentkezik, mint a megfelelő anyagi körülményekkel rendelkező eljárás alá vontak esetén. Tipikusan az ételosztás, vagy - szállón lakók esetében - a szálló esti beléptetés lekésése (különösen a téli időszakban) kényszerítő erőként hat az intézkedés elkerülése, az eljárás minél hamarabbi befejezése felé, és ezért a helyszíni bírság-nyomtatvány aláírására.

III. A jogkövetkezmények megállapítására vonatkozó szabályok hiányosságai

Gyakori tapasztalatunk, hogy a jogsegély-szolgálatunkat felkereső hajléktalan emberekkel szemben a hatóságok aránytalanul magas összegű - sokszor a kiszabható legmagasabb összegű - helyszíni bírságot szabnak ki.

A hatóságok számára általában nyilvánvaló, hogy az eljárás alá vont személyek hajléktalanok, sokszor maga a bírság alapját képező szabálysértési tényállás is a

---

⁴ 4/2016. (II.4.) sz. állásfoglalás, 53/2016. (IV.7.) sz. állásfoglalás, 57/2016. (IV.7.) sz. állásfoglalás

hajléktalan emberek élethelyzetéből következik (pl. köztisztasági szabálysértés, életvitelszerű közterületen tartózkodás). Ezek a típusú jogsértések nem klasszikus kriminális szabálysértések, így azok jellegére és a kérelmező személyi körülményeire tekintettel is rendkívül túlzó, sőt, embertelen a legmagasabb összegű bírságot kiszabni. A személyi körülmények mérlegelésére a helyszíni bírság kiszabásakor is mód lenne. Mindezek mellett a helyszíni eljárásban a mérlegelést nagyon rövid idő alatt, nem a legképzetebb rendészeti állománynak kell elvégezni. A "rendes" szabálysértési eljárással szemben a helyszíni bírság kiszabására jogosultak bírságösszeg-meghatározását mindössze az ismételt elkövetésre vonatkozó rendelkezés szabályozza, korlátlan diszkréciót biztosítva a kiszabásra jogosultnak a helyszíni bírságösszeg meghatározására.

A jogalkalmazás anomáliái abból erednek, hogy a Szabs. rendkívül tág teret enged a jogalkalmazói mérlegelésnek, valamint, hogy a bírság-nyomtatvány alkalmazása esetén a szabálysértési határozattal szemben nincs szükség a szankció mértéke megválasztásának indokolására.

Minden tapasztalatunk azt mutatja, hogy a Szabs. általános szankciómeghatározási szabályait, tehát a 21. § rendelkezéseit a helyszíni bírság kiszabásakor nem alkalmazzák.

5

IV. Lakcímmel kapcsolatos problémák

Problémát jelent továbbá, hogy

- a helyszíni bírság-nyomtatvány nem ad semmilyen helyet a megbírságot személy értesítési címének feltüntetésére,⁶ valamint
- egyértelmű szabály nem zárja ki, hogy - értesítési cím hiányában - postai kézbesítésre lehetőséget teremtő lakcímmel ténylegesen nem, csak "települési szintű lakcímmel" rendelkező emberekkel szemben helyszíni bírságot szabjanak ki.

A hajléktalan embereket érintő lakcímtípus a "települési szintű lakcím." A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény végrehajtásáról szóló 146/1993. (X. 26.) Korm. rendelet 36. § (4) bekezdése szerint az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személynek lakóhelyeként azt a települést (fővárosi kerületet) kell bejelentenie, ahol szokásosan megtalálható. A

---

⁵ Egy ügyfelünk esetében a helyszíni bírságot kiszabó rendőrjárőr indokoltnak látta a lehetséges legmagasabb bírságösszeg, 50 ezer forint kiszabását, miután ügyfelünk egy papírzsebkendőt eldobott, majd a rendőr utasítására felszedte azt és elismerte a szabálysértés elkövetését (2015. 11. 07-n kelt 2015000500007 sz. helyszíni bírság)

⁶ Megjegyzendő, hogy az értesítési cím intézménye 2013-ban lépett hatályba, az az űrlap, aminek a segítségével be is lehet jelenteni, csak 2016. januárjában érkezett meg a kormányhivatalokba

nyilvántartásba ebben az esetben a bejelentett település neve (a fővárosban a kerület megjelölése) mellett „lakcím nélküli” bejegyzést kell tenni.

Mint a kormányrendelet által megnevezett lakcímtípus, a BM rendelet 20. § (3) bekezdésének a) pontja alapján lehetőség van ilyen lakcímkártyával rendelkezőkkel szembeni helyszíni bírság kiszabására. Nyilvánvaló azonban, hogy ha a hajléktalan személy nem rendelkezik értesítési címmel, a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén az átváltoztatási eljárásról szóló értesítés - amely végzés formájú - legfeljebb az ismeretlen helyen tartózkodó eljárás alá vont személyre vonatkozó szabályok szerint, hirdetményi úton közölhető. A hirdetményi kézbesítés azonban nem kifejezetten erre a célra létrehozott intézmény, hiszen az eljárás alá vont személy nem tartózkodik ismeretlen helyen, mindössze a helyszíni bírság kiszabása során nincs arra lehetőség, hogy olyan elérhetőségét adja meg, ahol számára a határozatok kézbesíthetőek.

Az értesítési cím, valamint a “települési szintű lakcím” szabálysértési jogban való szabályozásának hiánya ahhoz vezethet, hogy a helyszíni bírság kiszabását követően a megbírságolt személy “elveszti” a kapcsolatot ügyével, hiszen a kézbesítés legfeljebb vélelemmel történhet a továbbiakban. Tipikusan akkor kerül újra kapcsolatba a hatóságokkal, amikor a meg nem fizetett helyszíni bírság átváltoztatásra került, tényleges kézbesítés hiányában nem szerez tudomást az átváltoztatás tényéről, a “bevonulás” idejéről és a Szabs. 139. § (5) bekezdése alapján körözést adnak ki ellene. Ilyen esetekben igazoltatás követően váratlanul egy karcerszervezetbe kerül. Az elzáráskockázata tehát a postai kézbesítésre nem alkalmas lakcímmel rendelkezőknél sokkal nagyobb. Az egyszerű, adminisztratív jellegű kérdés szabályozása révén nem csak az indokolatlan bebörtönzés lenne elkerülhető, de a büntetés-végrehajtási szervezet is tehermentesülne.

V. A nyomtatvány törvényes kitöltésének fizikai feltételeinek hiányossága

Azon túl, hogy tapasztalataink szerint a helyszíni bírság-nyomtatvány nem tartalmazza a BM rendelet 20. §-a által meghatározott kötelező tartalmi elemeket (amely törvénytelenséget észlelve az átváltoztató bíróság hatályon kívül helyezni köteles azt), a kitöltött nyomtatvány ügyfeleinknek járó indigós másodlati példánya az erre a célra rendszeresített nyomtatványpapír gyenge minősége miatt sok esetben olvashatatlan. Olyan sérülékeny csoportok esetében, akik egyébként is alacsony jogtudatossággal, valamint szakértő segítség igénybevételéhez kevés hozzáféréssel rendelkeznek, különösen aggályos, ha azon kevés - ügyben keletkezett - irat sem teljes értékű, amely egy helyszíni eljárásban rendelkezésre állhat.

VI. Jogorvoslati intézmények teljes hiánya

Jogsegélyszolgálatunkat sokszor keresik fel azzal, hogy „fellebbezzünk” a helyszíni bírság ellen, és ilyenkor kiderül, hogy az érintett ügyfelünk nem volt tisztában azzal, hogy a lemondott a rendes jogorvoslat lehetőségéről, ahogy az is meglepetésként éri őket, hogy ha nem tudják kifizetni a bírság összegét, akkor vagy „ledolgozzák”, vagy elzárásra változtatják át. Gyakran elhangzik az az érvelés is részükről, hogy ha tudták volna mindezt, akkor nem fogadják el a csekket, hiszen nem tudják kifizetni. Ez nyilvánvalóan összefüggésben van a jogalkalmazói tájékoztatás hiányával vagy nem a célcsoportnak megfelelő mivoltával (ld. részletesen az I. pontnál).

Ilyen esetekben is rendelkezésre áll azonban a Szabs. 99/A. §-a szerinti “helyszíni bírságolás hivatalbóli és kérelemre történő felülvizsgálata.” A felülvizsgálati hatáskör gyakorlására a helyszíni bírságot kiszabó szerv vagy személy jogosult, tehát értelemszerűen érdekazonosság van a helyszíni bírságot kiszabó és azt esetlegesen felülvizsgáló szerv között. Tapasztalataink szerint ezen felülvizsgálati jogintézményt az érdekazonosság a gyakorlatban teljesen kiüresíti, a törvénysértő helyszíni eljárás orvoslására már csak a Szabs. 141. § (8) bekezdése alapján a meg nem fizetett helyszíni bírság helyébe lévő szabálysértési elzárásra átváltoztatása során, bíróság előtt van egyáltalán lehetőség. Itt azonban törvénysértés esetén csak hatályon kívül helyezésre van lehetősége a bíróságnak.

Kiemelendő, hogy a bíróság átváltoztatási eljárása során sem kötelező már tárgyalást tartani, így ha az elkövető azt nem kéri és a bíróság hivatalból az iratok alapján nem észleli a törvénysértést (pl. tipikusan a tájékoztatás hiánya vagy az elkövető testi, szellemi fogyatékossága nem látható az iratok alapján), még ez a nagyon kései, alapvetően nem jogorvoslati célú jogintézmény sem szolgálhat megoldásként a törvénysértés orvoslására. Szervezeti szempontból fontos továbbá, hogy a Országos Bírói Hivatal tájékoztatása szerint ez a jogintézmény továbbra is nagy munkaterhet ró a bíróságokra, amely csökkenthető lenne, ha a törvénysértő helyszíni bírságok reparációja nem az eljárás ezen kései szakaszára tolná.⁷

VII. Az ügyészi intézkedés kizártsága

Az ügyészségről 2011. évi CLXIII. törvény (továbbiakban: Ütv.) 1. § (2) bekezdése szerint az ügyészség fellépésre akkor köteles, ha a törvénysértés megszüntetésére hivatott szerv az Alaptörvényben, valamint törvényben és más jogszabályban vagy közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott kötelezettsége ellenére a szükséges intézkedést nem teszi meg, vagy ha a törvénysértésből eredő jogsérelem elhárítása érdekében azonnali ügyészi intézkedésre van szükség. Az Ütv. 5. § (2) bekezdés alapján az ügyész elbírálja a hatósági határozat, intézkedés, jogszabálysértő mulasztás ellen hozzá intézett kérelmeket, közérdekű bejelentéseket, jogsértésre utaló

---

⁷ 2016.OBH.XXXVIII.A.3/4.

jelzéseket. Az Ütv. 30. § (4) bekezdése szerint az ügyész törvényben meghatározott szabályok szerint elbírálja a szabálysértési hatóság intézkedése és határozata ellen benyújtott panaszt. Az ügyész határozata a szabálysértési hatóságra kötelező.

A Szabs. 43. § (1) bekezdése szerint az ügyész ellenőrzi a szabálysértési hatóságok eljárásának és intézkedésének törvényességét, valamint törvényességi felügyeletet gyakorol a szabálysértési nyilvántartási rendszer felett. A (3) bekezdés szerint a törvénysértés önkéntes orvoslására felszólító ügyészi felhívás eredménytelensége esetén az ügyész harminc napon belül a jogerős határozatot a bíróság előtt megtámadja és erről egyidejűleg a szabálysértési hatóságot értesíti. A szabálysértési hatóság fogalmát a Szabs. 38. § (1) és (2) bekezdései határozzák meg. A helyszíni bírság kiszabására jogosultak köre a Szabs. 39. § szerint azonban szélesebb, mint a szabálysértési hatóságok köre.

Szabálysértési határozatot csak a lefolytatott szabálysértési, tehát "rendes" eljárás eredményeképpen a szabálysértési hatóságok hozhatnak. A Szabs. Rendszerében a helyszíni bírság a szabálysértési eljárás lefolytatását kizáró olyan intézkedés, amelynek során az arra jogosult szerv vagy személy érdemi döntését nem határozat formájában hozza meg.

Ebből következően az ügyészi gyakorlat szerint a "szabálysértési helyszíni bírságot nem a szabálysértési hatóság és nem határozati formában állapítja meg, e döntéssel szemben ügyészi felhívás nem nyújtható be, mert az ügyészség csak a szabálysértési hatóságok határozatát támadhatja meg bíróság előtt. (...) Törvénysértés okán a helyszíni bírságot kizárólag a meg nem fizetett helyszíni bírság végrehajtására irányuló eljárásban, az elzárásra átváltoztató határozat ellen bejelentett perújítási kérelemmel támadhatja meg."⁸ Az ügyészi gyakorlat szerint "a helyszíni bírság kiszabásának a joga (hatásköre) a Szabs.tv. külön felhatalmazásán alapul, vagyis nem a szabálysértési hatósági hatáskorból fakad, annak nem része. (...) nem értelmezhető úgy, hogy csupán a 38. §-szal szemben a szabálysértési hatóságokon belül speciális eljárásként kiterjesztő szabállyal él."⁹ Megkülönböztetendő a Szabs. 38. § szerinti *rendőrkapitányság*, valamint az *egyres rendőri feladatok ellátására létrehozott rendőri szerv* mint szabálysértési hatóság a Szabs. 39. § (1) bekezdése szerinti *rendőrségtől*, amely helyszíni eljárásra jogosult. "(...) a rendőrijárőr a helyszíni bírságot nem szabálysértési hatóságként, nem szabálysértési eljárás keretében és nem szabálysértési hatósági határozat formájában hozta meg. Ebből következik, hogy helyszíni bírsággal szemben ügyészi felhívás nem nyújtható be."

¹⁰

---

⁸ Budapest Közérdekvédelmi Ügyészség, TF-II.18318/2016/1-I. sz. elutasítása ügyészi felhívás kérelmezésére

⁹ Fővárosi Főügyészség, TK.3570/2016/3-I. sz. állásfoglalása

¹⁰ Ua.

VIII. Látható tehát, hogy egyrészt a helyszíni bírság szabálysértési rendszerben betöltött - magától értetődő egyszerűsített eljárási - szerepéből következően, másrészt a hagyományosan rendelkezésre álló törvényességi jogintézmények hatékony működése (felülvizsgálat) vagy hatáskörrel rendelkező jogvédelmi szerv (ügyészi fellépés lehetősége) hiányában, rendkívül felértékelődik annak a döntésnek a jelentősége, hogy a helyszíni bírsággal fenyegetett személy elismeri-e a szabálysértés elkövetését és aláírja-e a helyszíni bírság-nyomtatványt, lemondva ezzel minden jogorvoslati jogáról.

Beadványunkban igyekeztünk rámutatni a szegénységben élő, hajléktalan embereket ezen döntés meghozatalában befolyásoló körülményekre, valamint azok alapjogi visszásságokhoz vezető következményeire.

Javasoljuk, hogy

- kezdeményezzen egyeztetést a jogalkotóval és a jogalkalmazókkal a tájékoztatás rendszerének, tárgyi feltételeinek javítása céljából,
- hívja fel az Országos Rendőrfőkapitány figyelmét a Független Rendészeti Panasztestület által is osztott álláspontra, mely szerint az Rtv. 33. § (2) f) pontjának II. fordulatában foglalt "eljárás azonnal lefolytathatósága" mint előállítási ok csak a törvényben meghatározott bíróság elé állítás esetében alkalmazható,
- kezdeményezzen jogszabály-módosítást azért, hogy
  - a Szabs. általános szankció-meghatározási szabályait a helyszíni bírságösszeg meghatározáskor is alkalmazni kelljen,
  - a helyszíni bírság felülvizsgálatára olyan szervnek legyen hatásköre, amelytől reálisan elvárható a kérelem elfogulatlan megítélése,
  - jogszabály explicite rendelkezzen arról, hogy érvényes lakcímmel nem rendelkező személyt ne lehessen helyszíni bírsággal szankcionálni,
  - a helyszíni bírság-nyomtatványon külön nyomtatványrész álljon rendelkezésre a megbírságolt személy értesítési címének feltüntetésére,
  - az ügyészség közérdekvédelmi feladatai között a helyszíni eljárás törvényességi ellenőrzése is helyet kapjon.

Mindezekre tekintettel kérem a T. Biztos Urat, hogy kérésünknek megfelelően eljárni szíveskedjék.

Budapest, 2017. november 3.

Tisztelettel:

dr. Kalota Ágnes
társelnök
Utcajogász Egyesület